

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 22.9.2009
COM(2009) 488 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

**par Eiropas Pētniecības padomes darbībām un īpašajā programmā „Idejas” noteikto
mērķu sasniegšanu 2008. gadā**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

par Eiropas Pētniecības padomes darbībām un īpašajā programmā „Idejas” noteikto mērķu sasniegšanu 2008. gadā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. IEVADS

Eiropas Pētniecības padome (EPP) tika izveidota 2007. gada februārī ar Komisijas lēmumu¹ kā ES pētniecības politikas jauna nozīmīga daļa saskaņā ar Septītās pamatprogrammas noteikumiem. Tā ir līdzeklis, lai īstenotu īpašo programmu „Idejas”, kuras budžets laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam ir 7,51 miljards euro. EPP ietilpst neatkarīga Zinātniskā padome, ko atbalsta īpaši izveidota īstenošanas struktūra un kas darbojas saskaņā ar zinātniskas izcilības, autonomijas, efektivitātes, pārredzamības un pārskatatbildības principiem.

Šajā Komisijas 2008. gada ziņojumā, kas ir izstrādāts sadarbībā ar EPP Zinātnisko padomi, izklāstīts Komisijas izvērtējums par EPP darbībām un tās mērķu sasniegšanu otrajā pastāvēšanas gadā.

EPP darbības šajā gadā var iedalīt divās lielās grupās. Pirmā darbību grupa ir programmas turpmāka īstenošana, konkrēti, īstenojot pirmo uzaicinājumu pieteikties uz EPP progresa dotācijām un publicējot otro uzaicinājumu pieteikties uz EPP starta un progresa dotācijām. Saistītās darbības ietver uzaicinājumu pārvaldības un salīdzinošās vērtēšanas sistēmu uzlabošanu, procedūru un procesu integritātes nodrošināšanas pasākumus, stratēģiska un administratīva atbalsta sniegšanu Zinātniskajai padomei un saziņu ar zinātnieku aprindām.

Otrā darbību grupa ir saistīta ar EPP izpildaģentūras izveidi, kas vēlāk pārņems īpaši izveidotās īstenošanas struktūras funkcijas, kuras šobrīd veic Komisija. Darbības šajā grupā ietver deleģēšanas akta pieņemšanu, aģentūras jaunā personāla atlasīšanu un pieņemšanu darbā un Koordinācijas komitejas iecelšanu. Turklāt Komisija ir izstrādājusi metodiku vērtēšanai, kas tika veikta 2009. gadā par programmas īstenošanā izmantotajiem mehānismiem un struktūrām.

2. JURIDISKAIS PAMATS

Lēmuma par īpašo programmu „Idejas”² 4. panta 4. punktā teikts:

„Komisija darbojas kā Eiropas Pētniecības padomes autonomijas un integritātes garants, nodrošina tai uzticēto uzdevumu atbilstīgu izpildi un katru gadu iesniedz Padomei un Eiropas Parlamentam ziņojumu par EPP darbībām un īpašajā programmā noteikto mērķu izpildi.”

¹ Komisijas 2007. gada 2. februāra Lēmums 2007/134/EK, ar ko izveido Eiropas Pētniecības padomi (OV L 57, 24.2.2007., 14. lpp.).

² Padomes 2006. gada 19. decembra Lēmums 2006/972/EK par īpašo programmu “Idejas”, ar ko īsteno Eiropas Kopienas Septīto pamatprogrammu pētniecībai, tehnoloģiju attīstībai un demonstrāciju pasākumiem (2007.–2013.) (OV L 400, 30.12.2006., 242. lpp.).

Minētā lēmuma 1. pielikumā ir norādīts, ka gada pārskats tiks izstrādāts sadarbībā ar Zinātnisko padomi.

3. STRATĒGISKIE JAUTĀJUMI

Zinātniskā padome atbild par EPP zinātniskās stratēģijas noteikšanu, arī par īpašās programmas „Idejas” gada darba programmas izstrādi. 2008. gadā nekādu būtisku EPP stratēģijas izmaiņu nebija. Tomēr, ņemot vērā faktu, ka EPP finansiālo līdzekļu pieaugums pirmo reizi ļāva viena gada budžeta ietvaros izsludināt uzaicinājumus pieteikties gan uz starta, gan progresa dotācijām, stratēģija tika attiecīgi koriģēta un uzlabota.

Tika precizēta arī EPP salīdzinošās vērtēšanas sistēma, jo īpaši saistībā ar starpdisciplināro priekšlikumu izskatīšanu, EPP saziņas stratēģiju attiecībā uz vērtēšanas rezultātu publicēšanu un interešu konfliktu novēršanas stratēģiju.

3.1. Dotācijas

Īpašās programmas „Idejas” ietvaros Zinātniskā padome ir izstrādājusi divas galvenās finansēšanas shēmas, kas radītas, lai veicinātu pētniecības izcilību visās zināšanu jomās. Uz tām var pieteikties pētnieki, kas atrodas ES dalībvalstīs vai kādā no Septītās pamatprogrammas asociētajām valstīm vai dodas uz tām, neatkarīgi no viņu valstspiederības. Tādējādi tiek arī nodrošināts cilvēkkapitāls: Eiropā tiek saglabāti un piesaistīti visaugstākās raudzes talanti.

Šīs shēmas ir šādas.

EPP dotācijas neatkarīgas pētniecības uzsākšanai („EPP starta dotācijas”): to mērķis ir atbalstīt tādu izcilu pētnieku neatkarīgas karjeras veidošanu, kuri uzsāk vai konsolidē paši savas neatkarīgas pētniecības grupas darbu vai, atkarībā no jomas, veido savu neatkarīgu pētniecības programmu.

EPP dotācijas pieredzējušiem pētniekiem („EPP progresa dotācijas”): to mērķis ir atbalstīt tādus izcilus, novatoriskus, pētnieku ierosinātus projektus, kurus vada pieredzējuši pētnieki (neatkarīgi no vecuma), kas jau ir nostiprinājuši savas pozīcijas kā neatkarīgi pētījumu vadītāji.

3.2. Darba programma

Īpašās programmas „Idejas” 2008. gada darba programmu³ izstrādāja Zinātniskā padome. Programmu 2008. gada sākumā nosūtīja Komisijai un pēc tam pieņēma. Pēc tam, kad, atsaucoties uz 2007. gada uzaicinājumu pieteikties uz starta dotācijām, tika iesniegts ļoti liels skaits pieteikumu, darba programma bija jākoriģē. Šajā gadā iesniegto priekšlikumu skaits trīs reizes pārsniedza gaidīto. Tas radīja īpaši izveidotās īstenošanas struktūras resursu (administratīvo resursu un IT infrastruktūras) un vērtēšanas komisiju ārkārtīgu noslogojumu, tomēr kopējais rezultativitātes rādītājs bija tikai 3 %.

Tādēļ 2008. gadā darba programmā tikta veiktas vairākas korekcijas attiecībā uz turpmākajiem uzaicinājumiem, lai nodrošinātu ierobežotu skaitu priekšlikumu, nemazinot

³ C(2007)5746, 29.11.2007., nav publicēts.

pieteikumu kvalitāti. Tika ieviesta pretendentu zinātniskā darba pieredzes salīdzinošā analīze un ierobežojumi attiecībā uz priekšlikumu atkārtotu iesniegšanu, lai atturētu pretendentes no tādu priekšlikumu iesniegšanas, kas nav konkurētspējīgi.

Attiecībā uz starta dotācijām tika simetriski saīsināts atbilstības periods — no 2 līdz 9 gadiem 2007. gadā uz 3 līdz 8 gadiem 2008. gadā. Progresu dotāciju jautājumā tika nolemts, ka abu pirmo (2008. un 2009. gada) uzaicinājumu budžets jāapvieno, lai pretendentiem abos šajos secīgajos gados būtu pieejams kopējais budžets aptuveni 1 miljarda euro apmērā. Lai nodrošinātu vienādu attieksmi pret visiem pretendentiem, atbilstības nosacījumi un pieteikšanās un salīdzinošās vērtēšanas procedūras progresu dotāciju daļā salīdzinājumā ar iepriekšējo darba programmu būtiski mainītas netika.

3.3. Salīdzinošās vērtēšanas metodika

Tā kā EPP salīdzinošās vērtēšanas procesa kvalitāte un uzticība, ko tā izraisa pētniecības aprindās, būs izšķirīgi svarīga EPP mērķu sasniegšanai, Zinātniskā padome ir pievērsusi sevišķu uzmanību EPP salīdzinošās vērtēšanas metodikai. Tā apstiprināja salīdzinošās vērtēšanas augsta līmeņa komisiju struktūru, kas aptver visu pētniecības nozaru spektru un ir sadalīta trīs galvenajās pētniecības jomās — dabaszinātnes un inženierzinātnes, zinātnes par dzīvību un sociālās un humanitārās zinātnes. Zinātniskās padomes ieteiktie komisijas locekļi ir zinātnieki, inženieri un akadēmiskie mācītspēki ar visaugstāko starptautisko reputāciju gan no ES, gan no citām valstīm.

Katra komisija aptver plašu tematu loku, lai nodrošinātu to, ka tiek veltīta pienācīga uzmanība augstas kvalitātes starpdisciplināriem priekšlikumiem, un to vada komisijas priekšsēdētājs, kas nodrošina visa salīdzinošās vērtēšanas procesa uzskatāmību un ticamību. Pēc iepriekšējā uzaicinājumā gūtās pieredzes komisiju skaits pirmajam uzaicinājumam pieteikties uz EPP progresu dotācijām 2008. gadā tika palielināts līdz 25, lai labāk sadalītu pieprasījumu starp visām komisijām un nodrošinātu dažādu nozaru pārstāvību. Ir izveidotas divas komisiju grupas, kas darbojas pārmaiņus katru otro gadu. Tādējādi tiek samazināta individuālo vērtētāju darba slodze, un tas nozīmē to, ka arī viņi var pieteikties EPP.

Arī starta dotāciju komisiju skaitu palielināja līdz 25, lai komisijas varētu konsekventi darboties abās dotāciju shēmās.

4. PROGRAMMAS ĪSTENOŠANA

Īstenojot programmu, tika pilnībā apgūtas saistību apropriācijas 523 900 000 euro apmērā (vispārējās saistības) un maksājumu apropriācijas 227 200 000 euro apmērā. Šīs summas veido attiecīgi 99,988 % un 100 % no īpašās programmas „Idejas” darbības apropriācijām.

4.1. Dotācijas

Dotācijas tiek piešķirtas saskaņā ar oficiālu dotāciju nolīgumu, līdzko ir pabeigtas tiesiskās un finansiālās procedūras un pieņemts oficiāls lēmums par dotāciju piešķiršanu. Dotāciju sagatavošanas process neietver priekšlikuma zinātniskā un tehniskā satura apspriešanu, un dotācijas tiek piedāvātas, pamatojoties uz iesniegto priekšlikumu un salīdzinošās vērtēšanas rezultātā ieteikto finansējumu.

Pietiekama budžeta pieejamības gadījumā (piemēram, ja tiek atsaukti atlasītie priekšlikumi vai izmantoti trešās puses ieņēmumi) dotāciju nolīguma sagatavošana sākas ar visaugstāk

novērtēto priekšlikumu rezerves sarakstā un turpinās ar pārējiem priekšlikumiem to galīgā saraksta dīlstošā secībā.

4.1.1. Starta dotācijas 2007. gadā

Pirmo EPP starta dotāciju piešķiršanas process noslēdzās 2008. gada pirmajā pusē. Zinātniskā padome šo procesu cieši uzraudzīja. Ar to trešo valstu ieguldījumu, kuras piedalās Septītajā pamatprogrammā, 2007. gada pārstrādātajā darba programmā paredzētais sākotnējais budžets 292 200 000 euro apmērā pieauga līdz 338 000 000 euro. Šis budžeta palielinājums ļāva EPP finansēt vairāk dotāciju nekā sākotnēji paredzētās aptuveni 250.

Faktiski no visiem saņemtajiem priekšlikumiem galu galā tika finansēti 299 pieteikumi, pamatojoties uz salīdzinošajā vērtēšanā noteikto sarindojumu pēc to vērtības.

4.1.2. Progresu dotācijas 2008. gadā

Pirmais uzaicinājums pieteikties uz EPP progresu dotācijām tika publicēts 2007. gada 30. novembrī ar trim dažādiem termiņiem 2008. gada pavasarī atkarībā no jomas (dabaszinātnes un inženierzinātnes, zinātnes par dzīvību un sociālās un humanitārās zinātnes). Uzaicinājumā bija paredzēts viena posma pieteikšanās process (pretendentus lūdz noteiktajā termiņā iesniegt pilnu priekšlikumu, pievienojot kopsavilkumu un viņu zinātniskās līderības apliecinājumus) un divposmu vērtēšana. Tā paredzamais budžets bija 516 950 000 euro.

Īpaši izveidotā īstenošanas struktūra ieviesa EPP salīdzinošās vērtēšanas sistēmu, tostarp arī veica komisijas locekļu iecelšanu amatā, kā to noteikusi Zinātniskā padome. Pavisam tika saņemti 2167 priekšlikumi (997 dabaszinātņu un inženierzinātņu jomā, 766 zinātnēs par dzīvību un 404 sociālo un humanitāro zinātņu jomā), un pēc atbilstības pārbaudes 2034 priekšlikumiem tika veikta salīdzinošā vērtēšana. Tas ir ievērojami mazāk salīdzinājumā ar to priekšlikumu skaitu, kas tika iesniegti 2007. gada starta dotācijām, tādējādi apliecinot, ka veiktie pasākumi priekšlikumu skaita samazināšanai, saglabājot pieteikumu kvalitāti, bijuši veiksmīgi⁴. Līdz 2008. gada beigām no visiem priekšlikumiem, kas tika iesniegti, atsaucoties uz šo uzaicinājumu, finansējumam tika izraudzīti 275 priekšlikumi: 114 dabaszinātņu un inženierzinātņu jomā, 84 zinātnēs par dzīvību, 48 sociālo un humanitāro zinātņu jomā, un 29 priekšlikumi tika iekļauti jaunā starpdisciplīnu kategorijā. Atkarībā no trešo valstu ieņēmumu pieejamības 2009. gadā varētu būt iespējams finansēt vairāk priekšlikumu, kas iesniegti, atsaucoties uz šo uzaicinājumu.

4.1.3. Starta dotācijas 2009. gadā

Otrais uzaicinājums pieteikties uz EPP starta dotācijām tika publicēts 2008. gada jūlijā ar trim dažādiem termiņiem 2008. gada rudenī atkarībā no jomas. Pavisam tika iesniegti 2503 priekšlikumi: 1112 dabaszinātņu un inženierzinātņu jomā, 927 zinātnēs par dzīvību un 464 sociālo un humanitāro zinātņu jomā. Tā kā process vēl nav noslēdzies, galīgie rezultāti par atlasīto priekšlikumu skaitu nav pieejami.

⁴ Skatīt arī 3.1. iedaļu.

4.1.4. Progresā dotācijas 2009. gadā

Otrais uzaicinājums pieteikties uz EPP progresā dotācijām tika publicēts 2008. gada novembrī ar trim dažādiem termiņiem 2009. gada pavasarī atkarībā no jomas. Tā kā process vēl nav noslēdzies, galīgie rezultāti par priekšlikumu skaitu nav pieejami.

4.2. Programmas komiteja

Īpašās programmas „Idejas” komiteja organizēja sanāksmes 2008. gada 31. janvārī, 12. jūnijā un 20. novembrī. Programmas komiteja (kas parasti darbojas padomdevējas statusā) papildus oficiālajiem jautājumiem šajās sanāksmēs iekļāva pilnīgu informāciju komitejai par progresu īpašās programmas „Idejas” īstenošanā un EPP un deva iespēju brīvai informācijas apmaiņai par stratēģijas un rīcības jautājumiem starp komiteju, Zinātnisko padomi, EPP ģenerālsēkretāru un īpaši izveidoto īstenošanas struktūru.

4.3. Ētikas vērtējums

No visiem 299 projektiem, kas pēc 2007. gada uzaicinājuma pieteikties uz starta dotācijām tika izraudzīti finansējumam, 95 projektus caurskatīja ārēja ētikas komisija, un 40 projektiem tika veikts pilns ētikas vērtējums. Vienā projektā paredzēts izmantot cilvēka embriju cilmes šūnas, un 2008. gada oktobrī tas tika nodots īpašās programmas „Idejas” regulatīvajā komitejā atzinuma sniegšanai.

Attiecībā uz 2008. gada uzaicinājumu pieteikties uz progresā dotācijām ētikas komisijas caurskatīšanai tika nodoti 126 priekšlikumi. Caurskatīšana atklāja, ka 57 priekšlikumiem nepieciešams pilns ētikas vērtējums — divos no tiem bija ieteikts izmantot cilvēka embriju cilmes šūnas. 61 gadījumā, kur pilns ētikas vērtējums nebija vajadzīgs, bija nepieciešamas valsts apstiprinājumu kopijas. Attiecībā uz astoņiem priekšlikumiem varēja sākt dotāciju nolīguma procedūru, nepieprasot nekādus dokumentus vai jaunus vērtējumus. Pilns ētikas vērtējums tika veikts 2008. gada novembrī. Divos gadījumos bija nepieciešams jauns ētikas vērtējums. Tas tika veikts 2009. gada janvārī, un abus priekšlikumus apstiprināja ar nosacījumu, ka pretendenti iesniegs papildu dokumentus.

4.4. Pārsūdzība

Īpašajai programmai „Idejas” izveidotā Pārsūdzību komiteja⁵ izskatīja 276 pārsūdzības prasības saistībā ar priekšlikumiem, kas tika iesniegti, atsaucoties uz 2007. gada uzaicinājumu pieteikties uz starta dotācijām, un 174 prasības saistībā ar priekšlikumiem, kas tika iesniegti, atsaucoties uz 2008. gada uzaicinājumu pieteikties uz progresā dotācijām. Šie skaitļi attiecīgi veido aptuveni 3 % un 8 % no to priekšlikumu skaita, kas tika iesniegti, atsaucoties uz katru uzaicinājumu.

Pārsūdzību komiteja secināja, ka 15 prasībām par pieteikumiem, kas iesniegti saistībā ar 2007. gada uzaicinājumu pieteikties uz starta dotācijām, un 14 prasībām saistībā ar 2008. gada uzaicinājumu pieteikties uz progresā dotācijām ir vajadzīga vērtēšana vai atkārtota vērtēšana. Izņemot divus gadījumus, šī vērtēšana un atkārtotā vērtēšana jau ir pabeigta. Nevienā no Pārsūdzību komitejas izskatītajiem gadījumiem iepriekšējais lēmums netika mainīts.

⁵ OV L 391 un OV L 400, 30.12.2006. (attiecīgi EK un Euratom noteikumi), un Euratom noteikumu labojums, OV L 54, 22.2.2007., 4. lpp.

4.5. Saziņa

2008. gadā tika pieliktas nozīmīgas pūles, lai zinātnieku aprindas efektīvi informētu par EPP darbībām un palielinātu plašākas sabiedrības izpratni par tām. 2008. gadā tika izveidoti vairāki svarīgi saziņas līdzekļi, produkti un kanāli, lai izplatītu informāciju par EPP.

Ļoti veiksmīga EPP konference notika 2008. gada 7. oktobrī Parīzē, Francijas prezidentūras laikā. Šajā konferencē „Eiropas Pētniecības padome izcilības politikai: pirmie veiksmīgie pretendenti paver turpmāko ceļu” tika novērtētas EPP finansēšanas operācijas tās pirmajā darbības gadā un dota iespēja vairākiem EPP starta dotāciju ieguvējiem apmainīties ar pieredzi. Īstenojot savu saziņas stratēģiju, EPP piedalījās arī starptautiska mēroga zinātnes gadatirgos un nozares pārstāvju sanāksmēs, sākotnēji pievēršoties situācijai ASV.

4.6. Īpašās programmas „Idejas” uzraudzība, izvērtēšana un novērtēšana

2008. gadā tika veikti pasākumi, lai nodrošinātu to, ka EPP darbības ir efektīvas, pārredzamas un atbildīgi veiktas un ka tā darbojas kā īsta „mācību procesā esoša organizācija”, vērtējot sasniegumus to norises gaitā un pielāgojot un uzlabojot procedūras pieredzes ceļā.

Visa gada laikā EPP centās pilnveidot savu darbību un to ietekmes uzraudzības, izvērtēšanas un novērtēšanas stratēģiju no zinātniskā viedokļa. Tika izveidota sistēma, apvienojot EPP stratēģiskās vajadzības, Zinātniskās padomes atbildību un Komisijas pienākumus uzraudzīt un novērtēt programmas īstenošanu. Tajā ir ņemtas vērā dažādas iespējamo seku un ietekmes kategorijas, kā arī vispārēja un integrēta izpratne par EPP darbību.

4.6.1. Atbalsta darbības

Apņemšanās izsludināt uzaicinājumu par koordinētajām atbalsta darbībām pirmo reizi tika iekļauta darba programmā 2008. gadam. Pirmais uzaicinājums par koordinētajām atbalsta darbībām tika izsludināts 2008. gada jūlijā ar termiņu 2008. gada novembrī, lai radītu projektu, pētījumu un saistītu ierosmju portfeli, kas palīdzēs uzraudzīt, izvērtēt un novērtēt EPP un īpašās programmas „Idejas” ietekmi. Darba programmā bija iekļautas arī atbalsta darbības īpašu juridisko personu (saņēmēju) pasākumiem, lai atbalstītu Zinātniskās padomes priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietniekus viņu darba vietā⁶.

Tika izraudzīti divi priekšlikumi: vienā bija analizēta programmas ietekme uz pētniekiem, pētniecības organizācijām, finansēšanas iestādēm un politiskām struktūrām, bet otrā — uz karjeras attīstību, uzņēmējām iestādēm, pētniecības struktūrām un pētniecības rezultātiem. Iegūtie rezultāti tika analizēti, pamatojoties uz iepriekš aprakstīto sistēmu, un 2008. gada novembrī tika publicēts otrais uzaicinājums par koordinētajām atbalsta darbībām, galveno uzmanību pievēršot tiem iztrūkstošajiem tematiem un interešu jomām, kurās iepriekšējā uzaicinājuma ietvaros neviens priekšlikums finansējumam netika izraudzīts. Informācija tika nodota vērtētājiem, un 16. septembrī Briselē tika organizēta "Informācijas diena".

4.6.2. Struktūru un mehānismu pārskats

Tā lēmuma I pielikumā, ar ko izveido īpašo programmu „Idejas”, teikts, ka papildus pastāvīgai izvērtēšanai

⁶ Šis atbalsta darbības līdzinājās īpašajām atbalsta darbībām, kas līdzīgā nolūkā bija izveidotas kā sagatavošanās darbības Sestajai pamatprogrammai.

„veiks arī neatkarīgu EPP struktūru un mehānismu pārskatu, ņemot vērā zinātniskas izcilības, autonomijas, efektivitātes un pārskatāmības kritērijus un pilnībā iesaistot Zinātnisko padomi. Tostarp pārskatīs arī Zinātniskās padomes locekļu atlases procesu un kritērijus. Pārskatā sīki aplūkos tādas struktūras priekšrocības un trūkumus, kas balstīta uz izpildaģentūru, un tādas, kas balstīta uz Līguma 171. pantu. Pamatojoties uz šo pārskatu, vajadzības gadījumā šīs struktūras un mehānismi būtu jāpielāgo. Komisija veiks visus sagatavošanas darbus, tostarp izstrādās visus tiesību aktu priekšlikumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem, un iesniegs tos Eiropas Parlamentam un Padomei, kā paredzēts Līgumā, lai iespējami drīz varētu veikt pāreju uz jebkādu mainītu struktūru, kas atzīta par vajadzīgu.”

Komisija 2008. gadā iesniedza paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par metodiku un darba uzdevumu, kas izmantojami, neatkarīgiem ekspertiem pārskatot Eiropas Pētniecības padomes struktūras un mehānismus⁷. Pārskatīšana notika 2009. gadā.

5. EIROPAS PĒTNIECĪBAS PADOMES ORGANIZATORISKĀ STRUKTŪRA

5.1. Zinātniskā padome

2008. gadā personisku iemeslu dēļ amatu Zinātniskajā padomē atstāja trīs tās locekļi⁸. Lai atrastu trīs jaunus Zinātniskās padomes locekļus, Komisija izveidoja Identifikācijas komiteju⁹. Šai komitejai bija arī jāsniedz ieteikumi par to, kā turpmāk veikt padomes locekļu nomaiņu¹⁰.

Zinātniskā padome 2008. gadā piecas reizes sasauca plenārsēdes. EPP valde, ko izveidojusi Zinātniskā padome, lai plānotu Zinātniskās padomes sanāksmes un sadarbotos ar īpaši izveidoto īstenošanas struktūru, sanāca septiņas reizes gadā. Zinātniskā padome rīkoja arī neformālu stratēģijas pārskatīšanas sanāksmi, kurā tika pārrunāta pirmajos trīs Zinātniskās padomes darbības gados gūtā pieredze un turpmākās stratēģiskās ievirzes.

5.2. EPP izpildaģentūras kā īpaši izveidotās īstenošanas struktūras nodibināšana

Lēmums, ar ko izveido EPP, paredz nodibināt īpaši izveidotu īstenošanas struktūru kā ārēju struktūru, kas atbild par visiem administratīvās īstenošanas aspektiem un programmas izpildi saskaņā ar darba programmu. Jo īpaši tā īsteno vērtēšanas procedūras, salīdzinošās vērtēšanas un atlases procesu atbilstoši Zinātniskās padomes noteiktajiem principiem, kā arī nodrošina dotāciju finansiālo un zinātnisko pārvaldību.

2007. gadā tika pieņemts lēmums izpildīt prasību par īpaši izveidotas īstenošanas struktūras kā ārējas struktūras nodibināšanu, izveidojot izpildaģentūru, kas oficiāli tika nodibināta ar

⁷ COM(2008) 526.

⁸ Tie bija profesors Pauls Krucens (*Paul J. Crutzen*), profesors Lords Meijs (*Lord May*) no Oksfordas un profesors Manuels Kastels (*Manuel Castells*).

⁹ Šīs komitejas sastāvā darbojās profesors Ēro Vuorio (*Eero Vuorio*) (Turku Universitātes rektors) kā komitejas priekšsēdētājs un profesore Helēna Ārveilere (*Hélène Ahrweiler*) (Parīzes Akadēmijas goda biedre un rektore), profesore Zita Aušrele Kučinskienē (*Zita Aušrelė Kučinskienė*) (Viļņas Universitātes Medicīnas fakultātes dekāne) un profesors Arnolds Šmits (*Arnold Schmidt*) (Vīnes Tehnoloģiju universitātes profesors) kā komitejas locekļi.

¹⁰ *News Alerts on EU Research: Set up of the ERC Identification Committee* (Paziņojumi par jaunumiem ES pētniecības jomā: EPP Identifikācijas komitejas izveide), Brisele, 2008. gada 23. septembris (<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=newsalert&lg=en&year=2008&na=na-230908>)

Komisijas 2007. gada 14. decembra lēmumu¹¹ saskaņā ar izpildaģentūru vispārējo režīmu¹². Arī izmaksu un ieguvumu analīze rāda, ka izpildaģentūras izvēle paredzamās administratīvās izmaksas varētu samazināt no 5 %, kas sākotnēji bija paredzēti lēmumā, ar ko izveido īpašo programmu „Idejas”, līdz 3,5 %, kas ir labāks rādītājs nekā līdzīgām finansēšanas aģentūrām.

5.2.1. Deleģēšanas akts

Deleģēšanas aktu 2008. gada oktobrī pieņēma Komisija, EPP izpildaģentūrai piešķirot pilnvaras veikt uzdevumus, kas nepieciešami, īstenojot programmu, kā arī sniegt atbalstu Zinātniskajai padomei¹³. Citi īpaši uzdevumi ietver informācijas, komunikācijas un izplatīšanas pasākumu plānošanu un īstenošanu, kā arī tiesības iecelt ekspertus, kas veiks priekšlikumu novērtēšanu, un parakstīt dotāciju nolīgumus.

5.2.2. Koordinācijas komitejas izveide

Koordinācijas komiteju paredzēts izveidot visām izpildaģentūrām¹⁴, un tā jo īpaši atbild par aģentūras darba programmas un administratīvā budžeta ikgadējo pieņemšanu. EPP izpildaģentūras Koordinācijas komiteja tika izveidota 2008. gadā ar Komisijas lēmumu¹⁵, un tās sastāvs atspoguļo EPP specifisko raksturu. EPP izpildaģentūras Koordinācijas komitejā darbojas trīs Komisijas pārstāvji un divi pārstāvji no zinātnieku aprindām, no kuriem viens ir Zinātniskās padomes loceklis, kā arī EPP ģenerālsekretārs novērotāja statusā.

5.2.3. Administratīvās autonomijas piešķiršana

Līdz laikam, kad aģentūrai tika piešķirta administratīvā autonomija, kā paredzēts EPP lēmumā, īpaši izveidotās īstenošanas struktūras funkcijas veica īpašs Komisijas dienests — Pētniecības ģenerāldirektorāta S direktorāts¹⁶. Sākot no 2008. gada, ir panākts ievērojams progress, lai oficiāli izveidotu aģentūru un uzsāktu tās darbību, gan izveidojot aģentūras juridisko un administratīvo sistēmu, gan arī S direktorāta uzdevumus nododot aģentūrai.

5.3. Personāla norīkošana un pieņemšana darbā

Pirmie uzaicinājumi paust ieinteresētību un paziņojumi par vakancēm saistībā ar personāla pieņemšanu vai norīkošanu darbā aģentūras struktūrās un amatos tika publicēti 2008. gadā. Tādējādi tika pakāpeniski izveidots EPP izpildaģentūras personālsastāvs, un līdz gada beigām jau 61 darbinieks bija uzsācis darbu, savus pienākumus veicot kopā ar Pētniecības ģenerāldirektorāta S direktorāta personālu. Turklāt šis ģenerāldirektorāts aģentūrai uz laiku nodrošināja 11 zinātniskos līdzstrādniekus. Personāla pieņemšana un norīkošana darbā ir

¹¹ Komisijas 2007. gada 14. decembra Lēmums 2008/37/EK, ar ko izveido Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūru, lai pārvaldītu Kopienas īpašo programmu „Idejas” progresīvas pētniecības jomā, piemērojot Padomes Regulu (EK) Nr. 58/2003 (OV L 9, 12.1.2008., 15. lpp.).

¹² Padomes 2002. gada 19. decembra Regula (EK) Nr. 58/2003, ar ko nosaka statūtus izpildaģentūrām, kurām uztic konkrētus Kopienas programmu pārvaldības uzdevumus (OV L 11, 16.1.2003., 1. lpp.).

¹³ Komisijas 8.X.2008. lēmums, ar ko piešķir pilnvaras Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūrai nolūkā veikt uzdevumus, kas saistīti ar īpašās programmas „Idejas” īstenošanu pētniecības jomā, jo īpaši ietverot Kopienas budžetā ierakstīto apropriāciju izlietošanu. C(2008) 5694 (nav publicēts).

¹⁴ 8. pants Padomes 2002. gada 19. decembra Regulā (EK) Nr. 58/2003, ar ko nosaka statūtus izpildaģentūrām, kurām uztic konkrētus Kopienas programmu pārvaldības uzdevumus (OV L 11, 16.1.2003., 1. lpp.).

¹⁵ Komisijas lēmums, ar ko iecel visus piecus Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūras Koordinācijas komitejas locekļus un vienu novērotāju, C(2008) 5132 (nav publicēts).

¹⁶ Administratīvā autonomija aģentūrai tika piešķirta 2009. gada 15. jūlijā.

notikusi tik strauji, ka tā ar uzviju ir kompensējusi S direktorāta personāla skaita samazināšanos tajā pašā laika periodā.

Tādējādi, kamēr tika paplašinātas un stiprinātas aģentūras administratīvās spējas, lai 2009. gadā tai tiktu piešķirta autonomija¹⁷, programmas īstenošana atbilstoši plānam netika pārtraukta.

5.3.1. Dienesta interesēs norīkotie ierēdņi

S direktorāta direktors Džeks Methijs (*Jack Metthey*) tika vienlaicīgi izvirzīts EPP izpildaģentūras pagaidu direktora amatam¹⁸, līdz tiks iecelts aģentūras direktors.

Papildus direktora amatam plānots, ka dienesta interesēs norīkotie Komisijas ierēdņi aģentūrā ieņems vēl 19 amatus: 16 amatus vadības līmenī un trīs ar vadību nesaistītus amatus. Uzaicinājumi pieteikties uz šiem amatiem tika publicēti visa gada garumā, un līdz 2008. gada beigām viens vadītāja amats jau tika ieņemts.

5.3.2. Ārēji nolīgtie pagaidu darbinieki

Ārēji nolīgtie pagaidu darbinieki tiks pieņemti darbā svarīgos amatos, kas ietver zinātniska darba, vadības funkciju un administratīvu pienākumu veikšanu. Paziņojumi par visām 80 pagaidu darbinieku vietām tika publicēti 2008. gadā, un atlases procedūra saistībā ar lielāko daļu no tām līdz gada beigām ir pavismaizvērties tālu uz priekšu. Tā kā šīs personāla kategorijas darbā pieņemšanas process ir diezgan ilgstošs, pirmie pagaidu darbinieki uzsāka darbu aģentūrā 2009. gada sākumā.

5.3.3. Līgumdarbinieki

Līgumdarbinieki tiek nolīgti, lai pagaidu darbinieku uzraudzībā veiktu visdažādākos uzdevumus.

5.3.4. Norīkotie valstu eksperti

Norīkotajiem valstu ekspertiem S direktorātā tika piedāvāta iespēja pāriet uz aģentūru. Līdz 2008. gada beigām šo piedāvājumu pieņēma vienpadsmit eksperti.

5.4. Atrašanās vieta

EPP vajadzībām Briselē ir iegādātas atsevišķas telpas *Covent Garden* ēkā netālu no *Gare du Nord* dzelzceļa stacijas un pilsētas botāniskā dārza; tajās atradīsies arī Komisijas Pētniecības izpildaģentūra, kas administrē citas Septītās pamatprogrammas īpašās programmas. Šajās telpās tagad atrodas aģentūras personāla un EPP ģenerālsekretāra biroji, kā arī sanāksmju telpas, kur Zinātniskā padome veic salīdzinošo vērtēšanu.

Paredzams, ka līdz 2009. gada beigām uz jaunajām biroju telpām būs pārcēlušies visi EPP izpildaģentūras darbinieki.

¹⁷ Skatīt 5.2.3. iedaļu.

¹⁸ Lēmums pieņemts Komisijas 1839. sanāksmē, kas notika 2008. gada 16. jūlijā.

6. SECINĀJUMI UN IESKATS 2009. GADĀ

Galvenās izmaiņas tiesību aktos saistībā ar EPP izpildaģentūru, kā arī tās darbībā 2008. gadā ir bijušas ievērojamas, un tā rezultātā 2009. gadā aģentūrai tika piešķirta autonomija. Noteicošais faktors ir efektīva sadarbība ar Zinātnisko padomi. Aģentūras personāla pieņemšana un norīkošana darbā ir noritējusi veiksmīgi un ātri, kompensējot dažas sākotnējās aizkavēšanās, jo pirmie uzaicinājumi pieteikties uz amatiem radīja interesi un milzīgu atsaucību.

Turpināsies EPP dotāciju shēmu pilnveidošana, lai nodrošinātu to, ka tās joprojām atbalsta izcilību un tiek efektīvi administrētas. Tiek apsvērti pasākumi, kā uzlabot ES un asociēto valstu pievilcīgumu pētniekiem no trešām valstīm. Lai uzlabotu arī pētnieču līdzdalību, tiek plānotas attiecīgas izmaiņas un kampaņas. Zinātniskā padome ir piekritusi pastiprināt noteikumus darba programmā saistībā ar karjeras pārtraukumiem zinātnieču profesionālajā darbībā.

EPP ir ieinteresēta, lai finansējums netiktu piešķirts tikai bagātākajām valstīm un reģioniem Eiropā. Izmantojot EPP dotāciju nolīguma parauga struktūru un citas pieejamās administratīvās un juridiskās iespējas, uzņēmējām iestādēm būs jāveic nepieciešamie pasākumi, lai piesaistītu un noturētu tāda līmeņa zinātniekus un akadēmiskos darbiniekus, kuriem varētu piešķirt EPP dotācijas.

Tajā pašā laikā uzņēmējām iestādēm EPP dotāciju resursi būs jāsadala tā, lai varētu sasniegt konkrētā pētniecības projekta mērķus. EPP dotācijām jāatbalsta izcila pētniecība visā Eiropas Savienībā un asociētajās valstīs, tostarp valstīs un reģionos ar nabadzīgāku pētniecības aprīkojumu un infrastruktūru. Šādā veidā EPP dotācijas var palīdzēt uzņēmējām iestādēm nodrošināt vai pastiprināt izcilību visā Eiropā.

Lietderība un efektivitāte tiks uzlabota, veicot uzraudzību un novērtēšanu, un jo īpaši EPP struktūru un mehānismu pārskatu. EPP sevi uzskata par „mācību procesā esošu organizāciju”, un līdz šim gūtā pieredze šo pārskatu, kas jāpabeidz pašreizējās Komisāru kolēģijas darbības termiņā, padarīs par vērtīgu darbu.